

Handläggare
Peter Andersson

Direktval
0960-156 05

Remiss av betänkandet Förutsättningar för en likvärdig och språkutvecklande förskola (SOU 2026:37)

Sammanfattning

Arvidsjaur kommun delar utredningens bedömning av att förskolan har en avgörande betydelse för barns lärande, språkutveckling och framtida skolframgångar. Kommunen är positiv till ambitionen att stärka likvärdigheten och kvaliteten i svensk förskola samt att ge alla barn goda möjligheter att utveckla det svenska språket.

Samtidigt vill kommunen framhålla att flera av förslagen riskerar att få betydande konsekvenser för mindre kommuner och glesbygdskommuner där förutsättningarna för kompetensförsörjning, rekrytering och verksamhetsorganisation skiljer sig från större kommuners.

Arvidsjaur kommun anser att reformerna endast kan genomföras framgångsrikt om de åtföljs av en långsiktig statlig finansiering, rimliga övergångsbestämmelser och ett tydligt hänsynstagande till de särskilda förutsättningar som råder i glesbygd.

Del 1 Likvärdig förskola av god kvalitet

Kommunen välkomnar utredningens fokus på ökad likvärdighet mellan landets förskolor. Alla barn ska ges goda förutsättningar att utvecklas oavsett bostadsort eller huvudman.

Kommunen delar uppfattningen att undervisningens kvalitet är den enskilt viktigaste faktorn för barns lärande och utveckling och att arbetet med språk och kommunikation behöver stärkas.

Samtidigt vill kommunen starkt betona att likvärdighet inte nödvändigtvis innebär likformighet. Förskolor verkar under mycket olika förutsättningar och regelverk behöver därför ge utrymme för lokala lösningar.

Barngruppers storlek

Kommunen delar utredningens ambition att säkerställa att barn vistas i grupper som ger goda förutsättningar för omsorg, utveckling och lärande.

Kommunen är dock tveksam till en alltför detaljerad nationell reglering av barngruppers storlek. I glesbygdskommuner kan barnantalet variera kraftigt mellan år och geografiska områden. Möjligheten att organisera verksamheten utifrån lokala behov är därför central.

Om nationella gränsvärden införs behöver dessa:

- vara flexibla,
- ta hänsyn till lokala förutsättningar,
- ge huvudmannen möjlighet till avsteg när särskilda skäl föreligger.

Kommunen bedömer att en strikt reglering riskerar att medföra ökade lokal- och personalkostnader utan att den faktiska kvaliteten i verksamheten nödvändigtvis förbättras. Kvalitetsbegreppet kopplas lite väl hårt till barngruppers storlek, kvaliteten grundar sig på så mycket mer men barngruppers storlek hamnar i tydligt fokus

Personaltäthet

Kommunen delar uppfattningen att tillgång till kompetent personal är avgörande för kvaliteten i förskolan.

Utredningens förslag riskerar dock att öka konkurrensen om en redan begränsad arbetskraft. Kompetensförsörjningen utgör redan idag en av de största utmaningarna för många kommuner i norra Sverige. Det är många gånger svårt att även rekrytera utbildad personal.

Arvidsjaur kommun anser därför att:

- eventuella nya bemanningskrav måste finansieras fullt ut,
- reformerna behöver införas successivt,
- staten bör förstärka satsningar på utbildning och kompetensutveckling för förskolans personal,
- särskilda stödinsatser bör riktas till glesbygds- och landsbygdskommuner.

Förskolepersonalens språkkunskaper

Kommunen ställer sig mycket positiv till att personal inom förskolan ska ha god förmåga att använda svenska språket i det pedagogiska arbetet.

Förskolan har en central roll i barns språkutveckling och det är betydelsefullt att personalen kan kommunicera tydligt med barn, kollegor och vårdnadshavare.

Kommunen vill dock framhålla att eventuella språkrav måste kombineras med:

- nationellt finansierade utbildningsinsatser,
- möjlighet till validering av befintliga kunskaper,
- rimliga övergångsperioder för redan anställd personal.

Det är viktigt att nya krav inte leder till att verksamheten förlorar medarbetare i en situation där det redan råder stor brist på utbildad personal.

Del 2 Obligatorisk förskola för vissa barn

Språkstärkande insatser

Kommunen delar utredningens uppfattning att tidiga insatser för barn med behov av stöd i sin språkutveckling är viktiga.

Kommunen ser samtidigt behov av fortsatt analys av hur en ökad inskrivning baserat på frivillighet ska genomföras i praktiken.

Följande frågor behöver särskilt belysas:

- hur identifieringen av berörda barn ska ske – samverkan med Regionen?,
- vilka bedömningsinstrument som ska användas,
- hur barnets och vårdnadshavarens rättssäkerhet säkerställs,
- vilka ekonomiska konsekvenser förslaget får för kommunerna.

Kommunen vill särskilt framhålla att mindre kommuner kan ha begränsade möjligheter att bygga upp särskilda verksamheter och att genomförandet därför behöver vara flexibelt.

Kompetensinsatser för ökad språkstimulans

Kommunen delar bedömningen att ett ökat fokus på språk och undervisning kommer att ställa krav på fortsatt kompetensutveckling.

Särskilt viktiga områden är exempelvis:

- språkutvecklande arbetssätt,
- flerspråkighet och andraspråksutveckling,
- tidig identifiering av språkrelaterade svårigheter,

Kommunen anser att staten bör ta ett tydligt ansvar för att finansiera och tillgängliggöra dessa kompetensutvecklingsinsatser.

Avslutande synpunkter

Arvidsjaurs kommun tillstyrker utredningens övergripande ambition av att stärka kvaliteten och likvärdigheten i svensk förskola samt att förbättra barns möjligheter till en god språkutveckling.

Kommunen bedömer dock att flera av förslagen kan få betydande konsekvenser för kommunernas ekonomi och förutsättningar att rekrytera samt bibehålla personal.

För att reformerna ska bli framgångsrika krävs därför:

- långsiktig statlig finansiering,
- hänsyn till glesbygdens särskilda förutsättningar,
- rimliga övergångsbestämmelser,
- nationellt stöd för kompetensförsörjning och kompetensutveckling.

Med dessa förutsättningar bedömer kommunen att utredningens intentioner kan bidra till en mer likvärdig och kvalitativ förskola i hela landet.